

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

نماز و آموزه های

مکتب عاشورایی

امام حسین علیه السلام

روح الله فرجی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نماز و آموزه های مکتب عاشورایی امام حسین علیه السلام

نویسنده:

جمعی از نویسندگان

ناشر چاپی:

موسسه فرهنگی تبیان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	نماز و آموزه‌های مکتب عاشورایی امام حسین
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۷	عوامل به وجود آمدن عاشورا
۸	ما و عاشورا در صحنه سیاسی
۹	احیای امر به معروف و نهی از منکر
۹	نماز در فرهنگ عاشورا
۱۱	تجلی نماز ظهر عاشورا در ادبیات فارسی
۱۱	نتیجه
۱۲	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

نماز و آموزه‌های مکتب عاشورایی امام حسین

مشخصات کتاب

عنوان: نماز و آموزه‌های مکتب عاشورایی امام حسین (ع)

پدیدآورندگان: روح الله فرجی (پدیدآور همکار)

جمیله فرجی (پدیدآور)

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

صاحب محتوا: مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان

توصیفگر: نماز [۱]

قیام عاشورا

وضعیت نشر: قم: مؤسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷

ویرایش: -

خلاصه:

مخاطب:

یادداشت: , ملزومات سیستم: ویندوز ۹۸+؛ با پشتیبانی متون عربی؛ +IE۶ شیوه دسترسی: شبکه جهانی وبعنوان از روی صفحه

نمایش عنوان داده های الکترونیکی

شناسه: [oai:tebyan.net/۳۸۷۶](http://oai.tebyan.net/۳۸۷۶)

تاریخ ایجاد رکورد: ۱۳۸۷/۱۱/۳

تاریخ تغییر رکورد: ۱۳۸۷/۱۱/۳

تاریخ ثبت: ۱۳۸۹/۶/۲۸

قیمت شیء دیجیتال: رایگان

مقدمه

عاشورا از آن واژه‌هایی است که نمی‌توان برایش، واژه مترادف و هم معنایی نوشت. اگر بگوییم عاشورا زیباترین و با مفهوم‌ترین تابلوی هستی است، سخنی به گزاف نگفته‌ایم، زیرا در هیچ تابلویی و در هیچ دورانی، این همه مفاهیم، به طور فشرده و کامل و زیبا در کنار هم و در یک جا گرد هم نیامده است. در این تابلو در میدان جنگ در حساس‌ترین لحظه‌های تاریخ، امام و یارانش زیباترین تصویر تاریخ را در نماز ظهر عاشورای خود آفریدند. نماز ظهر عاشورا، نیایش سرخی است سرشار از رمز و راز، و کهکشانی است از زیبایی و معنا. کربلا و عاشورا کلاس درس فراگیر و تکرار ناشدنی است که می‌توان تا ابد آن را مایه و دست مایه پرورش نسل‌ها قرار داد. ولی سوگ مندانه باید گفت: «عاشورا، چون امامان مظلوم شده است». و اگر امروز در تار و پود جهان و خاصه کشورهای اسلامی با مشکلات متعدد و معنوی روبه رو هستیم همه و همه به خاطر دور افتادن از روحیه عزت و افتخار

حسینی است. شرایط سیاسی اجتماعی ضرورت رجوع به روحیه عزت و افتخار جهت رسیدن به سعادت اجتناب‌ناپذیر می‌نمایاند. لذا در این مقال به بررسی چند علت از علل عاشورای حسینی می‌پردازیم.

عوامل به وجود آمدن عاشورا

الف: عصر امام حسین (ع) عصری است که اندیشه‌ها فلج و شخصیت‌ها فروخته شده‌اند و وفاداران و مردان واقعی تنها، یا گوشه نشین اند، مردمان جامعه - اعم از جوانان و پیران - مایوس یا منحرف گشته‌اند، اعوان و انصار پیامبر (ص) و علی (ع) و یاران حقیقی اسلام یا در، گذشته شهید شده یا توسط حکومت جابرانه خفه و خاموش شده و گاه خریده شده‌اند و بالاخره عصری بود همچون نیمه شبی که نه تنها قصد نداشت صبح شود، بلکه دستگاه حاکم وضعیت را به سوی اوضاعی وخیم‌تر و بحرانی‌تر پیش می‌برد. هیچ کس نمی‌خواست یا نمی‌توانست فریاد اعتراض را از این وضعیت در دهد و آنهایی هم که می‌خواستند کوچک‌ترین حرکتی کنند و پایگاهی از حقیقت برافرازند حکومت سیاه آنان را در هم شکسته و ویران می‌کرد؛ حکومتی که رگ‌های حیاتی‌اش وابسته به فساد و می‌گساری و خوش گذرانی بود. در چنین مقطعی امام حسین (ع) به عنوان وارث و یادگار امامت و به عنوان یک رهبر الهی، ساکت بودن خود را برابر می‌داند با تبدیل شدن دین الهی «فقط» به یک نام و آن، سرپوش برای تمام مفساد و جلوه دادن جنایت‌ها و به هدر رفتن تمام کوشش‌هایی که جدش پیامبر (ص)، پدرش علی (ع) و برادرش امام حسن (ع) و سایرین برای دین نموده بودند. «مسئولیت پذیری» امام (ع) را بر آن داشته بود تا در برابر قبضه قدرت و حکومت - که حق مسلم سیدالشهدا بود و به وسیله حاکم ستمگر زمان تسخیر شده و خود را در پناه فریبنده‌ترین جامه تقوا و توحید و ریاکاری براریکه سلطنت و قدرت تحکیم نموده بود، - به پا خیزد و این در حالی بود که امام (ع) از جهت سلاح و سرباز برای مقابله دارای هیچ‌گونه امکاناتی نبود و از قدرت جدش و پدر و برادرش؛ یعنی حکومت اسلام و جبهه حقیقت و عدالت حتی یک شمشیر یا یک سرباز نمانده بود، در عوض بنی امیه پایگاه‌های اجتماعی را فتح کرده بود با این وجود، برای امام (ع) مسئولیت ایمانی و آگاهی، بالاتر از هر وضعی بود و «نتوانستن او را از بایستن معاف نمی‌کرد». بنابراین از مدینه خارج و به مکه آمد و آن جا رو به تمام حاجیان می‌فرماید: «من به سوی مرگ می‌روم» و از مکه خارج و به طرف کوفه به راه افتاد و در واقع به سوی آن حادثه عظیم رهسپار گشت. امام حسین (ع) با ترک طواف و عزم به سوی میدان نبرد پیام بزرگ «تأسیس حکومت الهی» را به جهانیان، به خصوص کشورهای استعمارزده امروزی می‌رساند که در غیر این صورت چرخیدن به دور کعبه با چرخیدن به دور بت خانه یکسان خواهد بود. پس حسین (ع) عاشورا را میراث ماندگار خویش ساخت تا فریاد اعتراض خود را از وضعیت حاکم به گوش همگان برساند، تا به نام دین مفسده بازی نشود و دین خدا بابرتری سرخی خون بر سیاهی شمشیر پیروز شود. ب) در پاسخ به این که چرا امام حسین (ع) جنگ نمود و امام حسن (ع) صلح را برگزید؟ باید گفت: امام حسین (ع) در مقام یک امام معصوم که از هر گونه خطا و اشتباه مصون است می‌داند که تن دادن به صلح، امضا و تثبیت عملکردها و کارکردهای حکومت زمان، برابری با زوال اسلام و ارزش‌های اسلامی در سایه پیرایه‌های زهد ریایی به صورت فساد و تجاوز آشکار می‌باشد. لذا اگر چه نه سپاه دارد و نه سلاح، اما نتوانستن او را از بایستن معاف نمی‌کند. می‌داند که صلح تماماً شر و نابودی در پی خواهد داشت و قیامش به همان اندازه می‌تواند برای اسلام حیاتی و مهم باشد که صلح برادرش آن را نجات بخشد و علت این امر تغییر کردن شرایط و اوضاع زمانه بود. در تفاوت این دو روش باید یادآور شد که موقعیت سیاسی امام حسن با امام حسین (ع) به تبع شرایط بعدی تغییر کرده بود؛ به بیان روشن‌تر امام حسین (ع) در مسند «خلافت» به عنوان وارث حکومت علی (ع) به مقابله با نیروهای طاغی برخاست، حال آن که موضع امام حسین (ع) یک «معترض» در مقابل حکومت موجود بود و درست در نقطه مقابل روش امام حسن قرار داشت. پس شرایط کاملاً متفاوت بود و راهی جز مبارزه نبود. ج) امام حسین (ع) می‌داند که صلح با یزید، به معنای بیعت با اوست، نه صلح نامه‌ای که شرایطش را امام (ع) بنویسد. بیعت با یک

جوان شهوت پرست که به صورت علنی مست می‌نمود. امام حسین (ع) بسیار روشن می‌دانستند که گذشته از همه مفسد یزید دو مفسده مهم در بیعت با یزید وجود دارد که در مورد معاویه و صلح امام حسن (ع) وجود نداشت: یکی این که بیعت با یزید، تثبیت خلافت موروثی از طرف امام حسین (ع) بود؛ یعنی مسئله فرد مطرح نبود، مسئله خلافت موروثی مطرح بود. مفسده دوم، مربوط به شخصیت خاص یزید بود که وضع آن زمان را از هر زمان دیگر متمایز می‌نمود. او نه تنها فردی فاسق و فاجر بود، بلکه متظاهر و مبتنی بر فسق بود و شایستگی سیاسی هم نداشت؛ حال آن که معاویه و بسیاری از خلفای بنی عباس هم، مردمان فاسق و فاجری بودند ولی یک مطلب را کاملاً درک می‌کردند و آن این که می‌فهمیدند اگر بخواهند ملک و قدرتشان باقی بماند، باید تا حدودی مصالح اسلامی و شئون اسلامی را رعایت کنند. همچنین این را درک می‌کردند که اگر اسلام نباشد آنها هم نخواهند بود، ولی یزید این شعور را نداشت آدم مهتکی بود، و به مردم و اسلام و حدود آن بی‌اعتنایی می‌نمود.

ما و عاشورا در صحنه سیاسی

اگر حضرت امام حسین (ع) در راه پیمان خویش با خدا از هیچ دارایی حتی خانواده‌اش دریغ ندارد، پس چرا ما باید حتی در مسائل دینی و شرعی چون نماز، زکات، خمس و غیره کوتاهی کنیم. مگر نه این که دین خدا و جامعه اسلامی پابرجا نمی‌شود، جز در سایه مردان و زنان پاک و فداکار که دستورات اسلام و اوامر الهی را احیا می‌کنند. در رأس اهداف نهضت حسینی (ع) باید از «اقامه عدل» یاد کرد. امری که بزرگ‌ترین هدف انبیا بوده است: (لقد ارسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط). مقام معظم رهبری در تفسیر این آیه معتقدند که انزال کتاب‌های الهی و ارسال رسل برای این بوده است که قسط و عدل در میان جوامع حاکم شود؛ یعنی نهادهای ظلم و زورگویی و فساد از میان برداشته شود. لذا رویکرد عدالت خواهانه و سمت‌گیری «اصلاح طلبانه» حرکت امام حسین (ع) با شرایط کنونی جامعه امروز ما مشابهت‌هایی دارد. امام حسین (ع) فرمود: «انما خرجت لطلب الاصلاح فی امه جدی» نهضت احیاگری و بازگشت به اسلام ناب محمدی (ص) سرلوحه حرکت اصلاحی امام حسین (ع) بود. امروز در جامعه ما سخن از «قرائت‌های متعدد» و «اصلاحات» بر سر زبان‌هاست. امری که یکی از پایه‌های شکل‌گیری نهضت اباعبدالله الحسین (ع) بود. امام حسین (ع) اصلاحات را تعریف کرد و برای آن راهکار ارائه نمود. مبارزه با رویکردی که خاندان بنی امیه طی آن «امامت» را به «سلطنت» تبدیل کرده بودند و با عنوان قرائت‌های مختلف و نمادهای متعدد، نماد راستین اسلام ناب محمدی (ص) - که وجود مبارک اباعبدالله الحسین (ع) بود - را اهتمام ویژه‌ای به خرج داده بودند تا به حاشیه برانند. لذا امام حسین (ع) نهضت افشاگرانه و روشن‌گرانه خود را بر علیه یزید و سلطنت بنی امیه بر پا کرد و برای شفاف‌سازی مرز میان حق و باطل فرمود: «مثلی لا یبایع مثله». او با عدم تمکین از بیعت با یزید فریاد ماندگار در تاریخ را برآورد که «یهات منا الذله». بدین سان حرکت عزت بخش و افتخار آفرین خود را که نمادی از اقتدار، ایستادگی و حق‌باوری بود، برای همیشه تاریخ به جهانیان آموخت. سوگ‌مندانه باید گفت که امروزه در کشور جریان‌های سیاسی و نحله‌های فکری که در صدد احیای تفکر امثال یزید در استقرار سلطنت باشند، هستند. این به ظاهر مدعیان روشن‌فکری که به جامعه نخبگان و روشن‌فکران متعهد کشور خیانت می‌کنند، بر این باورند که «حکومت دینی» با شرایط و اقتضات کنونی دنیا سازگار نیست. لذا باید در راستای «جهانی شدن» ما نیز «سکولاریسم» را در جامعه مستقر کنیم. برخی به ظاهر از این مدعیان اصلاح‌طلبی و مردم‌سالاری بر این باورند که اصلاحات بر اساس قرائت آنها ذوب شدن در سیطره استکباری است که امروزه «جهانی شدن» مترادف آن است. آنان به این نتیجه رسیده‌اند که باید برای چنین کاری ساز و کار مناسب طراحی کرد و لذا دین، باید از صحنه اجتماعی رخت بر بندد و «دین فردی» و یا «دین حداقلی» جایگزین آن شود و از عرصه حکومت، جامعه و سیاست «دین زدایی» گردد. «دشمن‌شناسی» یکی از مؤلفه‌های بزرگ نهضت حسین (ع) بود. امروزه در جامعه ما جریان‌هایی هستند و متأسفانه، کسانی که به دلیل اهمال و مسامحه برخی مسئولان و

نهادهای، در ارکان نظام نفوذ کرده‌اند و سخن از وجود دشمن خارجی را «توهم توطئه» می‌پندارند. «دنیا گرایی خواص» یکی از بسترهای مهم شکل‌گیری نهضت امام حسین (ع) که منجر به شهادت امام (ع) گردید. «خواص» با قرار دادن موقعیت‌های سیاسی - اجتماعی ویژه به خود و بعضاً بامباهات پیشینه مبارزاتی خود در گذشته «خواهان امتیاز ویژه» از حکومت بودند. دنیاطلبی و اشرافی‌گری آنان از یک سو و نیاز به «گلاادیاتورهای بزرگ» برای حضور در «بزنگاه‌های تاریخ» داشت، موجب شد که بسیاری از «خواص» ابتدا به نهضت امام حسین (ع) بپردازند و او را از این کار بازدارند. آن گاه که این حربه مؤثر نیفتاد، برای رسیدن به ثروت، مقام و شهرت برای قرار گرفتن در اردوگاه باطل از یک‌دیگر سبقت می‌گرفتند. برخی برای اثبات مراتب جان‌نثاری بیشتر به یزید در پرتاب تیر به خیمه سالار شهیدان، خود پیشگام شدند. شرایط امروزی ما اگر نه همه مولفه‌ها، بسترها، و زمینه‌های نهضت حسینی (ع) را دارا نمی‌باشد، اما در مواردی مشابهت فراوان دارد. امروز مشاهده می‌گردد که اپوزیسیون ضد انقلاب، منافقین، سلطنت طلبان خارج نشین همراه با استکبار جهانی و در رأس آن آمریکای جنایت‌کار «تمامیت ارضی»، «کیان»، «هویت»، «آرمان‌ها» و «انقلاب، نظام، امام و رهبری» را نشانه گرفته‌اند. و با به کارگیری بنگاه‌های سخن‌پراکنی و با تکیه بر امپراتوری رسانه‌ای خود، بسیج گسترده‌ای برای «خاموش کردن صدای حق» می‌باشند. صد افسوس که غافلان و مرعوبان داخلی نیز در یک هم‌گرایی حیرت‌آور در اردوگاه دشمن قرار گرفته‌اند و هزاران افسوس که باز «خواص» و آن هم از نوع «گلاادیاتورها» در این صف نقش آفرینی می‌کنند. در شرایطی که مبارزه اقتصادی، رانت خواری و مقابله با تبعیض، فساد و فقر با تحقق هدف بزرگ «عدالت» به عنوان رویکرد عصر سوم انقلاب اسلامی نورامیدی را در دل همگان بر افروخته است. باز همین خواص هستند که به صورت مختلف در کار و راه این کار بزرگ مانع تراشی می‌کنند و برخی از آن به عنوان «بازی» و «شوخی» یاد می‌نمایند. امروز کسانی از «حاکمیت دوگانه» در ساختار حکومتی ایران سخن می‌گویند و لزوم عبور از هر آن چه که مانع باشد را بیان می‌کنند، ایشان همان کسانی هستند که با نظریه «فتح سنگر به سنگر»، «فشار از پایین و چانه زنی از بالا» به انحصارطلبی روی آوردند و پس از آن که بازار شعارهای آنها رو به خاموشی گرایید عبور از «خاتمی»، «عبور از قانون اساسی» و امروز «عبور از نظام» را در قالب نظر به حاکمیت دوگانه تئوریزه می‌کنند. این همان اقدامی است که موجب خوشحالی آمریکا و سردمداران کاخ سفید گردید و خانم آلبرایت وزیر خارجه اسبق آمریکا گفت: «شاگردان خوب من اصلاحات را در ایران دنبال می‌کنند». برای جلوگیری از این گونه انحراف‌ها باید گفت عنصر «امر به معروف و نهی از منکر» را به عنوان یک فریضه الهی باید زنده کرد و با دنیا گرایی خواص به شدت مقابله نمود و هیچ گونه سازش و مسامحه‌ای را در این مسیر نپذیرفت.

احیای امر به معروف و نهی از منکر

چه بسیار درس مهمی که شاید بزرگ‌ترین کلید نجات جامعه ما باشد. اگر خاندان بنی امیه در تبلیغات خود، خویش را از خاندان رسول خدا قلمداد کرده و اسلام را وارونه به مردم نشان داده بودند و حسین (ع) با قیام خویش با محوریت امر به معروف و نهی از منکر، همه این توطئه‌ها را به هم ریخت و اسلام اموی را از اسلام ناب محمدی جدا ساخت. اکنون نیز ما باید همان طریق را بیماییم، اگر تبلیغات استعمار و اجانب می‌کوشد تا اسلام را به عنوان روش‌ها و حرف‌های متفاوت از صحنه زندگی‌ها خارج کند، اگر می‌کوشد تا مسیر افکار را از مسیر اسلام منحرف سازد. باید با سلاح «امر به معروف و نهی از منکر» به مقابله آن رفت، برای نجات دین و وطن اسلامی.

نماز در فرهنگ عاشورا

بدون شک امام حسین (ع) می‌توانست نماز ظهر را به صورت فرادا و در خیمه خود بخواند، اما پیش روی دشمن نماز امام حسین

(ع) در ظهر عاشورا غیر از جنبه معنوی، دارای بعد سیاسی و اجتماعی نیز بود؛ یعنی اگر عاشورا عالی‌ترین و ناب‌ترین جلوه‌های ارزش الهی و انسانی، نقطه اوج و قله رفیع تابناک‌ترین آموزه‌ها و مفاهیم ولایت است، و اگر عاشورا را تحقق آرمان‌ها و تبلور صداقت اسلام بدانیم. پس نماز ظهر عاشورا نماینده تمام عیار ارزش و اعتبار است که نماز در این مکتب آسمانی دارد. و از این منظر نماز ظهر عاشورا پیام نهضت حسین (ع) را دارد. پس نماز چنان که ستون دین است، یکی از ارکان و مؤلفه‌های نهضت حسینی نیز می‌باشد. نماز ظهر عاشورا روایتی است که از جنس آسمان که هر صاحب دلی را متحیر می‌کند و به تحقیق، در مقام عمل بالاترین تأکید و سفارش بر اهمیت جایگاه فریضه نماز است. زیبایی و صلابت نماز شکوهمند ظهر عاشورا آن چنان است که تمامی راویان، مورخان و ادیبان در آثار خویش از آن با عظمت بی نظیری یاد کرده‌اند و مقام الهی و پایمردی ملکوتی آن حضرت را در بر پا داشتن این فریضه مقدس در میدان جهاد و در هنگامه خطر و مصیبت ستوده‌اند. این اثر و دیگر مورخان در باب نماز ظهر عاشورا نگاشته‌اند: «بوثامه صیداوی، که نامش عمرو بن عمرو، و از شمار یاران حضرت امام حسین (ع) بود، نگاهی به آسمان افکند و متوجه شد که زوال ظهر و هنگامه نماز فرارسیده است؛ از این رو پیش امام آمد و عرض کرد: «جانم به فدایت! می‌بینم مردمان به تو نزدیک گشته‌اند و سوگند به خدا! که تو کشته نخواهی شد قبل از این که من در پیش روی شما کشته شوم. اما دوست دارم در حالی خدا را ملاقات کنم که این نمازی که وقت آن نزدیک شده است، خوانده باشم». امام حسین (ع) سر به سوی آسمان بلند کرد و فرمود: «ذَکَرْتُ الصَّلَاةَ جَعَلَكُمُ اللَّهُ مِنَ الْمَصْلُوبِينَ الذَّاكِرِينَ، نعم هذا اول وقتها». گرمای شدید هوا، تشنگی فراوان، بی شرمی دشمنان، خطر تیرها و یورش‌های بی امان، اندوه شهادت یاران و بسیاری از علل و عوامل دیگر، هیچ کدام در آن روز تاریخی نتوانست کوچک‌ترین خللی در برپایی این فریضه مقدس ایجاد نماید و امام (ع) این گونه راه را بر همه بهانه گران و مستمسکان برای ترک نماز بست و اهمیت و عظمت آن را یادآور شد. حضرت امام حسین (ع) انگیزه بزرگ خود را در انقلاب کبیر عاشورا، امر به معروف و نهی از منکر و احیای دین جدّ گرامی خویش معرفی می‌کند و مگر نه این که ستون دین جدّ عظیم الشان او نماز است؟ پس نماز را همان گونه که جدش سفارش فرموده نباید سبک شمرد و نماز را می‌بایست «اول وقت» به جای آورد. و این حقیقت بزرگ در عاشورا به صورت واقعی عینی به ظهور در آمد. از سوی دیگر، امام حسین (ع) با نماز ظهر عاشورایش به تمام وجدان‌های بیدار ثابت کرد که هدف او از برپایی نهضت عاشورا «دین خواهی» و عمل به تکلیف بوده است و نه خواسته‌های دنیوی و هواهای نفسانی. امام (ع) با اقامه نماز ظهر عاشورا، صداقت، خلوص، ایمان و اصالت خود را به‌عنوان رهبری الهی به اثبات رسانید. نماز ظهر عاشورا تفاوت بزرگ نهضت عاشورا به عنوان یک نهضت الهی با سایر نهضت‌ها است. تاثیر شگرف نماز ظهر عاشورا را در همین گلچینی آن نیز می‌توان به نظاره نشست و اندیشید که در این نماز چه عاملی وجود داشت که قرار از کف عده‌ای ربود و آنان را از وصف دشمنان امام (ع) به صف دوستان او کشاند؟ چه جاذبه‌ای در این نماز موجب شد تا گروهی به جانبازی برخیزند و فرزند و عیال و خانمان و حال و آینده خود را در راه خدا به فراموشی بسپارند و مهیای سخت‌ترین مصایب شوند؟ و نکته دیگری که در این باب شایان ذکر است، آن که سپاهیان یزید - که خود را خلیفه مسلمین معرفی می‌کرد - با حمله به امام (ع) و عدم رعایت حرمت نماز، ماهیت پلید و ضد دینی خود را برملا کردند و خود موجبات رسوایی خود را فراهم آوردند. «نماز ظهر عاشورا نهاد پاکی ابر مردی است که زندگی را عقیده و جهاد می‌دانست و سرانجام مرگ شرافت‌مندانه در راه خدا را بر ذلت و ننگ زندگی با ستم کاران برگزید». آری، حسین (ع) خود و یارانش هر یک آیاتی مجسم از نماز ظهر عاشورا هستند و این که ما در پس قرن‌ها شهادت می‌دهیم: «اشهد أنّک قد أقمّت الصلوة» از این رو است که جهانی از عشق و فداکاری و مهر و عطوفت در نماز ظهر عاشورا جلوه‌گر شد؛ از این روست که آوای نورانی «انی احب الصلوة» حسین (ع) و نماز ظهرش کار صد اعجاز برای حفظ دین کرد و از این روست که حسین (ع) از هر چه گذشت، جز نماز اول وقت ظهر عاشورا. نازم به قیام و قامت ولایت هنگامه عشق، چشم چون دریایت خاموش در آن میانه غوغا کردی نازم به نماز ظهر عاشورایت

تجلی نماز ظهر عاشورا در ادبیات فارسی

در طول تاریخ حیات بشری چه بسیار وقایع بزرگی پدید آمده که به رغم تمامی بزرگی و عظمتشان، هرگز مورد اعتنا و توجه ادیبان و سخنوران قرار نگرفته و یا ورود این وقایع به قلمرو هنر و ادبیات بسیار کوتاه و کم‌رنگ بوده است. اما نهضت بزرگ عاشورا واقعه‌ای است که قرن‌ها و قرن‌ها چون نگین درخشان بر تارک ادبیات درخشیده است و چه بسیار شاعران نکته‌سنجی که به سبب ارادت به پیشگاه مقدس امام حسین (ع) اشعار فراوانی در مدح و منقبت آن حضرت سروده‌اند و بر این شور آسمانی هیچ نقطه پایانی وجود نداشته است. به تحقیق می‌توان ادعا نمود که تاکنون در خصوص هیچ واقعه‌ای، همانند قیام کربلا تا این اندازه اثر هنری خلق نشده و در این میان نماز ظهر عاشورا نیز همواره موضوعی شگرف و خارق‌العاده مورد تحسین و تمجید سخن‌سرایان چیره دست قرار گرفته است و شاعران در توصیف مقام ارجمند و خلوص صادقانه آن حضرت در روز عاشورا به ترسیم نماز ظهر عاشورا پرداخته‌اند. نماز ظهر عاشورا، دارای مضامین بدیع و والایی است؛ مضامین متعددی که هر یک دنیایی است از زیباترین جلوه‌های آسمانی. این نماز آمیزه‌ای است از حماسه، دین‌خواهی، مظلومیت، شرف، آرمان‌گرایی، حقانیت، اصالت، تعهد و... از آن جا که بیان تمامی آثار در این مجال نمی‌گنجد، لذا در این فرصت به ارائه گلچینی از گلزار ادبیات پارسی بسنده می‌کنیم: یاور همدانی: نیایش را با صوت جلی خواند صفای سینه صافی دلی خواند چه شوری ظهر عاشورا به پا کرد نمازی که حسین بن علی (ع) خواند محمود قاری: در هر نفسش سوز و گداز است حسین (ع) سرچشمه هر راز و نیازی است حسین (ع) می‌خواند نماز آخرین را در خون یعنی که فدایی نماز است حسین (ع) کاظم جیرودی: حسین (ع) از خون پاکش تا وضو کرد وصال روی جانان آرزو کرد نماز از حرمت خون شهیدان خدا داند که کسب آبرو کرد سیف الله خادمی: آن تابش بی غروب در پهنه دشت از معرکه کرب و بلا- باز نگذشت بگذشت زهر چه داشت حتی سرو جان اما ز نماز خویش هرگز نگذشت رضا خیری: سرو آزاد تویی، لاله و شمشاد تویی تا ابد در افق عاطفه فریاد تویی چون به احیای نماز است قیام تو حسین (ع) من فدای عطش سرخ کلام تو حسین (ع) کریمی مراغه‌ای:

نازم به عاشقی که در عشق باز کرد

در خاک و خون تپیدن او کشف راز کرد

تا هر بشر بداند اهمیت نماز

با خون وضو گرفت و شروع نماز کرد

محمد ابوالقاسم جندقیان:

خاک دشت کربلا- را مهر هر سجاده کرد پاسدار خون پاکان جهان باشد نماز کامران شرفشاهی: قامت به نماز ظهر عاشورا بست آموخت به ما نماز را اول وقت نیلوفر صفایی: در سایه قنوت تو راه نجات ماست از آخرین نماز تو، دین خدا به پاست و... هر یک از اشعاری که درباره نماز ظهر عاشورا سروده شده، گواه دیگری بر عمق زیبایی و معنای آسمانی این نماز شکوهمند است.

نتیجه

امامان شیعه، همواره در طول تاریخ با تحمل رنج‌ها و مصایب بی‌شمار، راه را برای پیروان و یاران خویش هموار ساخته و کوشیده‌اند آنها را به اهداف اصلی و غایت آفرینش متوجه سازند. امام حسین (ع) سومین امام این سلسله وقتی کاندیدای چنین امر بزرگی شد، در این راه از همه چیز و همه دارایی خویش حتی خانواده و فرزندان خویش مضایقه ندارد و هرگز نیز راضی نیست کسی در این راه اجباراً همراه او بیاید، لذا شب عاشورا چراغ‌ها را روشن نمی‌کند، تا آنها که دل در گرو دنیا دارند مرخص شده و

فقط احرار خالص بمانند. امام حسین (ع) و یاران به ظاهر اندکش پیام خونین خودشان را روی صفحه لرزان هوا ثبت می‌کنند، ولی چون توأم با رنگ قرمز و خون بود، در دل‌ها حک شد و امروزه میلیون‌ها افراد از عرب و عجم این پیام حسین (ع) را به دل دارند: «آئی لا اری الموت الا سعادة و لا الحیوة مع الظالمین الا برما». اکنون ما در سایه این میراث گران بهای حسین (ع) هرگز چیزی کم نخواهیم داشت، به شرط آن که «تجلی عملی این امانت را در زندگی خویش به ظهور برسانیم و از سایه سیاه و خطرناک غفلت و تحریف و احساس‌گرایی محض بر حذر باشیم».

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می‌دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزیق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
 و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)
 ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
 ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
 ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال
 دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان
 تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶
 وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:
www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور
 کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده ولی
 جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل
 و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق
 روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۵۳-۰۶۰۹
 به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید
 ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده
 است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار
 شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،
 هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی
 اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از
 پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را ببدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال،
 خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی
 همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش
 از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند
 آزاد کردن بنده دارد».

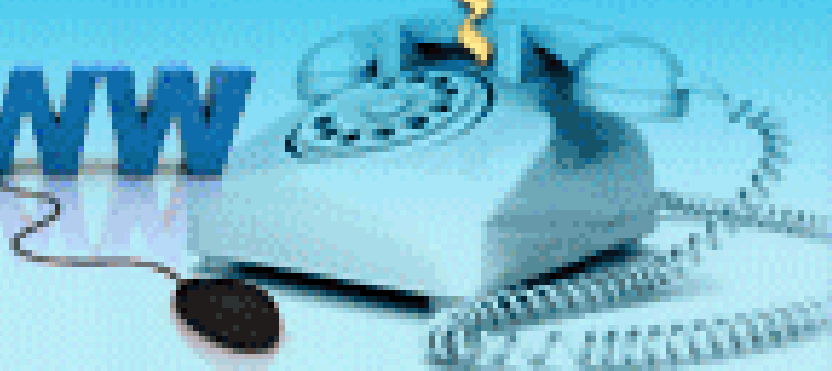

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

